

Om hädiska tankar, tvivel på den gudomliga sanningen m.m.

Svar till en djupt bekymrad broder, en lärare i församlingen.

I avseende på din huvudfråga har jag mindre att säga, huvudsakligen emedan jag vet, att det bästa, sagt eller skrivet, hjälper ej förrän den av Gud åsyftade lärokursen är genomgången och du lärt rätt anlita Gud själv. Därför, när du brukar de förmodligen mindre menade orden: »hjälp mig till frimodighet» m.m., så har du vänt dig till orätt man. Jag minns, huru jag här sökte hjälp hos Scott; och visst fick jag nyttiga råd - men lika hjälplös var han som jag, till dess Herren själv under mitt Jakobsbrottande i nattens mörker lät »morgonrodnaden uppgå» och »välsignade mig». Och allra dyrbarast är den hjälp, man kan härleda rakt från Herren; ehuru han ej gärna handlar omedelbart, där medel givas. Och om dessa medel vill jag säga något. Men först om sjukdomen. Jag tror, att den icke är till döds, utan till Guds ära och till ditt väl, så vida du söker hjälp hos Herren. O, en nödig och obeskrivligt nyttig lärdom i synnerhet för den, som sedan skall undervisa många till frälsning. Aldrig får man så skarp och klar blick i ordet, som sedan man genomgått detta eldprov.

Ej heller lär man bättre *ödmjukhet* och *lydaktighet*. Så kan Gud till vårt bästa begagna satans eldpilar. Ty så böra dessa så kallade »händelser, hädiska tankar» betraktas. Det är något i människan, som just påkallar denna bittra kur; något, som ligger till hinder för allt nådens verk, i synnerhet hos skarpare, ljusare huvuden, och som ej kan bättre borttagas än genom denna kur. Vad är det? Jo, tvenne ting: *högmöd* och egenvillig *ohörsamhet för Guds ord*. Högmöd, som vill även i de himmelska tingen *förstå, inse, genomskåda*, icke låta Guds ord säga sig obegripliga ting, utan först inse, så gilla, antaga, och därefter hörsamma. Ack, arma mask! Vi kunna ej förstå, inse, genomskåda de närmaste av de synliga tingen; vi träffa på outrannsakliga underverk i skapelsen; vi förstå ej vår egen kropp, själ, själsförändringar; vi förstå ej vattendroppens rikedom på levande, om varandra vimlande djur; magneten är oss obegriplig; allt liv likaså, växandet m.m. Ja, den stora stjärnvärlden! Vad förslår vår tanke?

Men denne så store, allsmäktige Guden vilja vi kontrollera i de andliga, ännu mer bortgömda tingen. Och se, denna den fallna människans vanart, att hon vill vara lika vis som Gud, kan ej bättre tuktas bort än därmed, att hon sättes in i mörk cell, i svartmörkt fängelse. Då hon ej är nöjd med solen, skall hon sakna själva månen (förnuftet), bliva Straussiskt galen, så att medelmåttigt förnuft skall bele dårskapen. Men till högmödet hör ej blott att vilja förstå, *inse*, utan ock att vilja förstå, *inse allt*, att ej vara nöjd med det, som Gud uppenbarat, utan vilja intränga även i de av honom själv förbehållna hemliga rum.

Du, som är stark hebré, säg, om icke 5 Mos. 29: 29 kunde nog få rätt heta: *De hemliga tingen tillhöra Herren, vår Gud; men de uppenbarade oss och våra barn* etc. etc.* Även sade Gud till Mose: »Du skall få se mig på ryggen, när jag går förbi; men mitt ansikte kan du icke få se, ty ingen människa kan se mig och leva», 2 Mos. 33: 20, 23. Människan vill i förtid se ansikte mot ansikte, är ej nöjd med att se Gud i molnet, se genom det för ögat bekvämliga »dunkla glaset», se »endels» - utan vill stirra på själva solen, och följden är, att hon, förbländad, blind, ser intet.

Men jag nämnde egenvillig ohörsamhet. Ja, Jesus sade lärorikt: »Om någon *vill* göra Guds vilja, skall han förstå, om läran är från Gud.» Oftast är det någon egenvilja, någon olydnad, varigenom man icke oförbehållsamt vill göra Guds vilja, som föranleder mörker och tvivel. Likasom vore Guds mening denna: »Vill du ej lyda mitt ord, så skall du ock mista det. Låt se, huru du då befinner dig.» Men sann är ock N:s anmärkning under Strausstriden: »Jesu lära är sådan, att den vill först älskas och sedan begripas och i klarhet skådas - icke tvärt om».

Men huru skall jag kunna först älska Guds ord, då jag ej är viss om, vilket som är Guds ord? Jo, människan känner djupast i sitt inre, att i bibeln talar något heligt, att där talar Gud. Om hon nu *rätt älskar*, verkligt älskar Guds röst och börjar lyda den, så får hon ljus - då först får hon ljus. Kom ljuset nära, så ser du, att det är ljus av Guds ljus. Och när man inkommer i nya födelsens andliga erfarenheter, då får man vittnesbörd i sig själv, att

denna lära är från Gud. Förnuftsbevisen, som våra teologer framställa, hjälpte mig icke, då jag var i anfäktningen. Men följande råd och anmärkningar voro då till nytta:

1.

I den heliga skrift är det *läran*, som är Guds ord, och icke själva uttrycken, vilka äro mänskliga. Nu är Gud icke det enskilda huvudets Gud utan all världens Gud. Därför och därav de många olika, växlande uttrycken och olika redskapen, av vilka det ena tjänar mig bäst, det andra en annan. Men genom dem alla går en och samma stora, heliga och helgande lära, människans fall och upprättelse, bättring och tro, straff och nåd. Se, det är Guds ord.

2.

Men vad som blev för mig det mest välsignelserika, var rådet att *föra till boks alla argument för och emot bibelns gudomliga ursprung*. Jag vet ej ännu rätt, vad som var det egentliga hjälpande däri, men från den stunden blev jag bättre. Det var som att sätta tullvakt vid portarna, där förut alla andar, utan besittning, ströko fram. Nej, tag fast dessa skäl *mot* eller *med* bibeln, sätt dem på papperet, ställ dem emot varandra och granska dem noga och grundligt.

Jag hade kommit därhän, att jag *trodde alls intet*, utan endast vad jag såg för ögonen. Och från denna punkt gick jag ut och kom till en visshet, som jag aldrig förr haft. T.ex., jag såg av allt skapat, att det fanns en Gud; att hans *vishet* och godhet voro utan like. Men vad jag i synnerhet anmärkte var, att en grundlag i Guds skapelse var den, som man ock förutsätter hos varje *förnuftig*, att *intet* är *utan ändamål*; ej en lem, ej en muskel, ej en känsla utan sitt ändamål, ej ett behov utan sin tillfredsställelse.

Att Gud själv skall sörja för de åsyftade ändamålen vinnande, därför äro hans egenskaper, vishet och makt, en borgen. Nu ser jag hos det genom sina förmögenheter från djuren långt skilda människosläktet en allmän, djup, för hela släktet i alla länder och tider gemensam således i skapelsen inlagd känsla, nämligen behovet av en Gudsdyrkan och av nåd. Fastän vilden är så rå, att han dyrkar den bild, han själv gjort, så se vi dock, att han nödvändigt skall hava, att han har behov av en Gud.

Härav fann jag, att Gud, som gjort intet utan ändamål, velat, att människan skulle känna och dyrka honom, stå i bekantskap och förening med honom, den rätte Guden. Men de oändligt mångfaldiga och stridiga dårskaperna i avseende på gudar och gudadyrkan hos de folk, som sakna Guds uppenbarelse, vittna, att Guds vilja och ändamål med det inlagda behovet av Gud ej kan vinnas t.ex. genom blotta förnuftet, utan endast genom hans egen uppenbarelse om sig; och således att han, som visst ville se sitt ändamål vunnet, måste själv hava givit medel därtill, en uppenbarelse om sig. Och att denna låg i bibeln, om någonstades, kände jag därav, att ingen bok fanns, som så motsvarade, väckte och tillfredsställde den allmänna känslan av Gud. Detta var vad som för mig blev visst.

Det jag då ej förstod, gick jag med vördnad förbi, till dess det, antingen här eller i evigheten, skall uppenbaras; såsom vad Gud menar med de folk, som sakna bibeln o. m. d. Paulus säger: »Alla, som utan lag syndat, skola utan lag varda förtappade»; och Jesus: »Dem skall det vara *drägliga*» m.m., varav jag förstår, att Gud ej dömer dem efter samma lagbok som oss, utan efter Kristi vishet och nåd. Då det däremot behagat honom göra oss till härliga kärl, »sin barmhärtighets kärl», så framt vi ej, självviljande motsträviga, göra oss till hans »vredes kärl». Många andra punkter att förbigå.

Det viktigaste är och blir:

- 1) Förödmjuka sig under Guds mäktiga hand och bedja
- 2) Läsa och lyda
- 3) Uppteckna och skärsåda skälen. Men åter...
- 4) Bedja. Först och sist anropa Guds trofasthet och makt

Men nu till det andra bekymret. Du omtalar på ett sätt, som riktigt rörde mitt hjärta, därför att det så väl träffade in med några mina egna erfarenheter, huru du, som är ansedd för en omvänd, som predikar andra till

livs, själv saknar liv och frid – och i synnerhet kärt var orden: »om jag kunde bliva rätt väckt ... jag är kall, trög, ej rätt allvarlig» – detta, detta har jag försökt. O, käre broder, jag gläds innerligen och lyckönskar. Detta är rätta prästskolan! O, att många hade genomgått denna, då skulle församlingarna få höra andra predikningar, andra skriftermål, andra enskilda råd - då skulle man hava glädjen att se *herdar*, som visste tala med de trötta i rätt tid, bära lammen och återföra det »förvillade». Det, som synes mig mest glädjande i ditt tillstånd, är, att du med sådan uppriktighet mot dig själv söker grundlig och sann väckelse, och ej åtnöjes med att av andra anses fullkommen. Ja, vad som är tecken till sann väckelse är icke ditt läsande, sökande, bedjande, utan att du är missnöjd med allt detta, att du tycker, du kan ej bliva rätt väckt, rätt allvarlig och brinnande, utan känner dig hård, trög m.m.

Detta är att hava hunnit djupet av fördärvet, nämligen den köttsliga säkerheten, hårdheten, dödheten detta är ock därför mest bekymmersamt ty för alla andra synder skulle du snart tro förlåtelsen, men att du är så kall, död, ljum, det utestänger trösten. Men vad du väl ofta läst och insett och likväl torde förbise, när det gäller tillämpning på egen själ, är, att just *detta bekymmersammaste tillstånd är den mäktigaste tuktan till Kristus*, är åtminstone därtill ämnat. Och blott du drives till Kristus, så är hela saken vunnen; ty då är du i fristaden. *Den som har Sonen, han har livet.*

Se, om du kunde få tröst i själva bättringen, om den kunde trösta, så vore du fördärvad, förlorad; ty dess ändamål är att driva dig till Kristus (se Gal. 3: 23-25). Om du skulle ångra och känna synden så, som hon förtjänade kännas och ångras, så bleve det aldrig tillräckligt ånkrat, men det gjorde Jesus för oss, då hans blodsvett utpressades. Och nu, då all frälsning ligger i honom, färdig, förvärvat, väntande att emottagas, så har du *då* känt och ånkrat synden nog, när den drivit dig till Kristus, ty då är ändamålet vunnet!

Märk nu blott tvenne ting:

1) Vad gjorde Guds Lamm, på korset för oss slaktat? Det borttog världens synder; således även dina, även dem, som nu kvälja dig, även dem, som du ej ännu övervunnit. Således borttagas de ej nu, utan de äro redan tagna från dig, och om du förtappas, sker det ej egentligen för synderna, utan för otron (Joh. 3:18, 36), ty otron trampar Kristi blod och gör, att *det för dig är fruktlöst*, och så dör du uti dina synder, likasom vore du icke återlöst.

2) Besinna, käre broder, *när* denna nåd bör mottagas, nämligen icke då du blir, som du bör, ty då blir det aldrig; utan just när du känner dig omöjligen kunna bliva sådan, när du misströstar på dig själv. Jag vill nu ej säga mera. O, om jag här finge påpeka några predikningar i Luthers evangelipostilla - t.ex. på 19 sönd. eft. Tref., den senare; samt alla tre på Påskdagen, helst den sista; den senare på Annandag Pingst m.fl.

Min fulla tro är, att vi ej hava sådana skrifter till tröst, frid, liv och starkhet som Luthers. O, käre broder, du är präst! Men i vilken tid! en underlig, en betänklig tid! Stackars präster! Gud give dig styrka och mod - en martyrs mod att offra dig! Därtill fordras djup nådekraft. Ja, offra dig och alla bekvämligheter, vänskap, aktning, anseende, allt - allt utan undantag måste du vara redo att offra, om du i sådan tid skall säga ut sanningen. Herre! var får du dem, som för din sak ej skona sig själva? som gärna i alla tidningarna låta kalla sig dårar.

C-O Rosenius 1842

© Pietisten 2026

Texterna får användas fritt om ditt syfte är att främja Kristi rikes tillväxt.
www.pietisten.com